

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Giltig från: 2026-01-09

Innehållsansvar: Emma Pantzar, (emmpa7), Utvecklingsledare

Giltig till: 2026-04-30

Granskad av: Annette Trengé Jarlshammar, (anntr2), Utvecklingschef

Godkänd av: Christer Printz, (chrpr), Chefläkare

Rökfrihet inför och efter operation - vägledning

Förändringar sedan föregående version

Uppdaterad enligt nyligen reviderad regional medicinsk riktlinje för prevention och behandling vid tobaksbruk. Tillagd länk till överenskommelse i Vårdsamverkan Skaraborg.

Bakgrund, syfte och mål

I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor (2018) rekommenderas att alla patienter som ska genomgå en operation bör erbjudas kvalificerad rökavvänjningshjälp för att uppnå rökfrihet inför och efter operation. I [regional medicinsk riktlinje för prevention och behandling vid tobaksbruk](#), som bygger på Socialstyrelsens riktlinjer, framgår att rökfrihet bör vara en av förberedelserna inför operation och en av åtgärderna efter akut operation på sjukhusen i Västra Götalandsregionen. För att kunna tillmötesgå nationella och regionala riktlinjer utformar Skaraborgs Sjukhus (SkaS) rutin för rökfrihet inför och efter operation. Rutinen har utformats i överenskommelse med Vårdsamverkan Skaraborg, där även privata aktörer finns representerade.

Både sporadisk och daglig rökning är enligt de nationella riktlinjerna en stark riskfaktor för komplikationer i samband med operation. Den vanligaste komplikationen är försämrad sårhäkning, vilket ökar risken för infektioner. Rökning kan också öka risken för att få problem med hjärtat, blodkärl och lungor under operationen. Riskerna för komplikationer efter operation normaliseras om patienten slutar röka 6-8 veckor före och håller upp i 6-8 veckor efter operationen. Slutar patienten att röka 4 veckor före operation halveras risken för komplikationer. Även de

patienter som blir akut opererade har nytta av ett postoperativt rökstopp då risken för komplikationer minskar. Målet med denna rutin är att minska komplikationer kopplade till rökning i samband med operation.

Se Svenska Läkarsällskapets sammanställning av evidensläget; [Stark för kirurgi](#).

Patienten kan nekas operation tills rökfrihet uppnåtts då tillståndet inte är akut. Ansvarig läkare får väga risken för komplikationer mot risken att avvakta med operationen. **Den medicinska bedömningen är alltid individuell och ligger till grund för om och när patienten får vård!**

Förutsättningar

Första steget mot en rökfri operation är att patienten blir tillfrågad inför en eventuell operation om hen röker eller inte, samt ges information om vinsterna med rökfrihet inför och efter operation. Den muntliga informationen får gärna kompletteras med patientbroschyren [Rök- och alkoholfri före och efter operation](#), finns översatt på flera språk på [Vårdgivarwebben](#).

Enligt [överenskommelse i Vårdsamverkan Skaraborg](#) ska inkommande remisser till sjukhuset som inte innehåller information om tobaksbruk skickas tillbaka för komplettering, detta gäller från 2018-10-01.

Arbetsbeskrivning

Ansvarig läkare i varje steg ansvarar för att rutinen nedan följs, inför och efter operation.

Information till patient inför eventuell operation:

- Vid remittering informeras patienten om vinsterna med rökfrihet inför och efter operation, samt att operationen kan komma att flyttas fram om rökfrihet ej uppnåtts.
- Informationsbroschyr ges till patient.
- Rökavvänjning erbjuds.

Remiss till "Mottagning för tobaksavvänjning" på patientens vårdcentral ska innehålla:

- Om möjligt, ange tidsspann för planerad operation.
- Tobaksbruk, mängd cigaretter/dag.

Remiss till specialistsjukvård ska innehålla:

- Tobaksbruk ja eller nej.
- Eventuell förbrukning per dag.
- Påbörjad tobaksavvänjning?

OBS! Bristfälligt ifyllda remisser skickas tillbaka för komplettering från och med oktober 2018, patienten behåller sin plats i kön i väntan på komplettering.

Första besök på specialistmottagning:

- Informera patienten om vinsterna med rökfrihet inför och efter operation, samt att operationen kan komma att flyttas fram om rökfrihet ej uppnåtts.
- Informationsbroschyr ges till patient.
- Rökavvänjning erbjuds. Se rubrik ovan ”Remiss till ”Mottagning för tobaksavvänjning” på patientens vårdcentral”.

Dokumentation operationsanmälan i Orbit:

- Tobaksbruk ja eller nej.
- Eventuell remiss till tobaksavvänjning skickad?

Tobaksbruk	Information om tobaksstopp given	☒ Remiss för tobaksavvänjning skickad
Ja	Ja	

Dokumentation operationsplanering/operationsdagen i Orbit:

- Tobaksbruk ja eller nej, kompletteras om ej ifyllt!
- Om ja, ange ”uppgett värde” för rökuppehåll.

Tobaksbruk	Uppgett värde tobak
Ja	Tobaksstopp < 6-8 v

Information till patient efter operation

- Informera patienten om vinsterna med rökfrihet efter operation.
- Informationsbroschyr ges till patient.
- Rökavvänjning erbjuds på vårdcentralens mottagning för tobaksavvänjning.

Arbetsgrupp

Emma Pantzar, Utvecklingsledare. Kvalitet- och utvecklingsenheten.

Elisabeth Rylander, Verksamhetsutvecklare. Kvalitet- och utvecklingsenheten.

Mikaela Ridelberg, Chefsjuksköterska. Patientsäkerhetsfunktionen.

Käll- och litteraturförteckning

Socialstyrelsen. *Nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor – stöd för styrning och ledning.*

Socialstyrelsen. 2018.

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/nationella-riktlinjer/2018-6-24.pdf> (Hämtad 2020-12-21).

Västra Götalandsregionen. *Regional medicinsk riktlinje – Prevention och behandling vid tobaksbruk.* Västra Götalandsregionen. 2020.

<https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/20838/Sjukdomsförebyggande%20åtgärder%20vid%20tobaksbruk.pdf?a=false&guest=true> (Hämtad 2020-12-21).

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Emma Pantzar, (emmpa7), Utvecklingsledare

Granskad av: Annette Trengé Jarlshammar, (antr2),
Utvecklingschef

Godkänd av: Christer Printz, (chrpr), Chefläkare

Dokument-ID: SKAS9730-1455443510-113

Version: 6.0

Giltig från: 2026-01-09

Giltig till: 2026-04-30